

General Certificate of Education
Advanced Subsidiary Examination
June 2014

Polish

PLSH1

Unit 1 Reading and Writing

Insert

Text to be used when answering Section 1

A

Text for use with **Section 1**

Nasza kultura nie toleruje zjawisk, których nie zna. Widać to wyraźnie choćby w tym, jak słowa zmieniają znaczenie. W słownikach można znaleźć wiele określeń o negatywnym znaczeniu. Do niedawna należały do nich takie wyrazy jak dziki i dzikus, będące synonimami kogoś prymitywnego, odbiegającego od norm. Dopiero podróżnicy i antropolodzy zmienili ten stan.

Bronisław Malinowski – badacz kultury

To dzięki nim lepiej poznaliśmy uważane dotąd przez nas za niecywilizowane zakątki świata i ich mieszkańców. Mało kto wie, że ogromne zasługi na tym polu położył Polak, który w 1914 roku wypłynął do Nowej Gwinei – Bronisław Malinowski. Urodził się w 1884 r. w Krakowie. Pochodził z arystokratycznej rodziny o bogatych tradycjach inteligenckich. Ze względu na zły stan zdrowia mały Bronisław uczył się głównie w domu. Gdy miał 15 lat, matka zabrała go na cztery miesiące do Egiptu, by „nasłonecznić Bronia”. Podróż okazała się przełomowym wydarzeniem w jego życiu, ponieważ właśnie tam po raz pierwszy zetknął się z egzotycznym światem. Od tego czasu zaczął się pasjonować antropologią. Studiował matematykę i fizykę na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1908 r. obronił pracę doktorską, a w 1910 r. podjął studia podyplomowe w London School of Economics, gdzie później pracował jako wykładowca.

Pierwsza wyprawa

W 1914 r. Malinowski wyruszył na wyprawę do Nowej Gwinei. W podróż zabrał 24 skrzynie ekwipunku. Młody polski antropolog zabrał ze sobą masę konserw, kakao, ketchup, musztardę i masę pigulek, jak również dywan, łóżko, wannę, stoły, krzesła i namiot. Jednak najważniejszymi rzeczami okazały się aparat fotograficzny oraz 24 stukartkowe notesy. Kiedy badacz wyruszył w podróż nikt nie przypuszczał, że wróci z najbardziej odkrywczą i wpływową pracą, jaką napisano na temat człowieka. Zmienił oblicze antropologii.

Wyprawa Malinowskiego zmieniła metodologię badań antropologicznych. Przed nią była gałęzią nauki, którą zajmowali się profesorowie w zacisznych gabinetach. Kolekcjonowali dziwne przedmioty robione przez dalekie, dzikie plemiona i opisywali ich obyczaje, tak bardzo obce dla Europejczyków. Często swe teorie opierali na podstawie sprawozdań brytyjskich urzędników lub listów misjonarzy, nie widząc na własne oczy obiektów swych badań. Malinowski nie chciał swej pracy badawczej opierać tylko na sensacyjnych doniesieniach. Wolał stać się badaczem-observatorem i polegać wyłącznie na własnych zmysłach i obserwacjach. Był pierwszym naukowcem, który zamieszkał razem z miejscowymi, by zgłębić tajemnicę ich egzystencji. Efektem jego podróży było wiele książek. Malinowskiego uznaje się powszechnie za twórcę antropologii społecznej. To on na dobre zapoczątkował badania kultur społeczeństw tradycyjnych, w tym przede wszystkim społeczeństw pierwotnych.

Nowy wzór badacza

Według Malinowskiego głównym celem badacza powinno być uchwycenie poglądu tubylca na świat widziany jego oczami. Uważał, że ważne jest ustalenie powszechnej reguły obowiązującej w danej społeczności. Nie opierać się na opinii innych. Według niego dobry badacz to bezstronny obserwator, który notuje swoje spostrzeżenia. W pełni respektuje prawa, reguły, obyczaje i zachowania obecne w badanym społeczeństwie. Sądził również, że antropolog powinien stać się częścią wspólnoty, którą bada, żyć w niej. Uważał, że obowiązkiem badacza jest nauczenie się języka, którym posługują się tubylcy. Teorie Malinowskiego spotkały się oczywiście z krytyką. Jego badania terenowe stały się jednak wzorem dla następnych pokoleń antropologów.

Malinowski prowadził swoje badania w Australii, Oceanii i Wschodniej Afryce. W 1936 r. dostał honoris causa Uniwersytetu Harvarda, a w 1939 został profesorem Uniwersytetu Yale. Zmarł w 1942 r. w Stanach Zjednoczonych. Do dzisiaj mieszkańcy Wysp Triobrandzkich wypowiadają się o nim pozytywnie, jest dla nich legendą, kimś kto sprawił, że świat o nich usłyszał, zaakceptował i choć trochę zrozumiał ich kulturę.

Blank page

ACKNOWLEDGEMENT OF COPYRIGHT-HOLDERS AND PUBLISHERS

Permission to reproduce all copyright material has been applied for. In some cases, efforts to contact copyright-holders have been unsuccessful and AQA will be happy to rectify any omissions of acknowledgements in future papers if notified.

Copyright © 2014 AQA and its licensors. All rights reserved.